СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ:
актуальні проблеми теорії і практики

Міністерство освіти і науки України
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій
Мелітопольський фаховий коледж

Збережи
ПРИРОДУ
ЛЮДИНУ
СЕБЕ

XIV МІЖНАРОДНА
Інтернет-конференція – 2022

СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ:

актуальні проблеми теорії і практики

25-27 січня, Мелітополь

25-27 січня, Мелітополь

Міністерство освіти і науки України

Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій

Мелітопольський фаховий коледж

Заклад вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

МАТЕРІАЛИ XIV МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

25-27 січня 2022 року

ОЛДІПЛЮС

2022

УДК 316+504(063)
С69

Рекомендовано до друку Вченою Радою
Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій
Університету «Україна»
(протокол № 2 від 24 грудня 2021 року)

Упорядники збірки:

С. С. Павленко – старший викладач кафедри екології та інформаційних технологій;

Д. О. Шипілов – фахівець з навчальної частини

Збірка містить матеріали доповідей учасників XIV Міжнародної Інтернет-конференції «Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики». Відповідальність за зміст тез доповідей та статей несуть автори.

С69 **Соціальні** та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики : матеріали XIV Міжнародної Інтернет-конференції (Мелітополь, 19–21 січня, 2022 року) / за заг. ред. В. І. Лисенка, Н. М. Сурядної. – Херсон, Олді+, 2022. – 280 с.

ISBN 978-966-289-608-4

УДК 316+504(063)

© Відокремлений структурний підрозділ
закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»
Мелітопольський інститут екології
та соціальних технологій

ISBN 978-966-289-608-4

Редакційна рада:

В. І. Лисенко – доктор біологічних наук, професор, директор Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна»;

В. І. Пономаренко – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна»;

В. О. Кошелєв – доктор біологічних наук, професор кафедри екології, загальної біології і раціонального природокористування Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького;

В. В. Молодиченко – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького;

К. В. Розова – доктор біологічних наук, завідувачка відділу «Випускна кафедра» Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України, Київ.

О. О. Саварін – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології Гомельського державного університету ім. Ф. Скорини, Білорусь;

Н. Г. Сидоряк – кандидат біологічних наук, професор кафедри анатомії та фізіології людини та тварин Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького, академік Міжнародної академії розвитку людини;

С. В. Хоменко – кандидат біологічних наук, експерт з екології захворювань та зоології, Продовольча та Сільськогосподарська Організація (ФАО) ООН, Служба Здоров'я Тварин (AGAH), Рим, Італія;

Н. М. Кургалюк – доктор біологічних наук, професор інституту екології та охорони середовища Академії Поморської, Польща;

Н. М. Сурядна – кандидат біологічних наук, доцент, завідувачка кафедри екології та інформаційних технологій Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна»;

Д. В. Александров – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри філософії Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б.Хмельницького;

С. О. Татаринова – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Мелітопольського коледжу Університету «Україна»;

М. О. Мілушина – кандидат психологічних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної роботи Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна».

Секретар оргкомітету **В. О. Фурса** – старший викладач кафедри соціальної роботи, заступник директора Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна».

МОНІТОРИНГ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ДІЛЯНКИ Р. УДАЙ БІЛЯ С. ДЕЙМАНІВКА

Данько Костянтин Юрійович
к.г.н., н.с.
Національного природного парку «Пирятинський»

Гарбарчук Катерина Миколаївна
студентка спеціальності «Екологія»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Подобайло Анатолій Віталійович
к.б.н., п.н.с.
Національного природного парку «Пирятинський»

Відповідно до висновку з оцінки впливу на довкілля проєкту «Розчищення та поліпшення екологічного стану ділянки р. Удай в адміністративних межах Дейманівської сільської ради Пирятинського району Полтавської області» передбачено післяпроектний моніторинг стану довкілля.

За результатами проведення другого моніторингового обстеження русла річки Удай в районі с. Дейманівка на ділянці проектного пляжу були визначені та проаналізовані гідравлічні морфо-динамічні параметри русла річки Удай у моніторингових створах.

За представленими матеріалами русло річки Удай на ділянці проектного пляжу було значно розширене в порівнянні з умовами русла до проведення руслорегулювальних робіт. Зокрема русло річки Удай розширене в межах створів ПП-2 та ПП-3 понад як у два рази. До того ж розширення русла річки Удай в межах створів ПП-1 та ПП-2 перевищило проектні значення приблизно на 30 %. Проектної ширини русла Удай на ділянці проектного пляжу в с. Дейманівка в межах ПП-3 не досягнуто.

Що стосується площі поперечних перерізів русла річки Удай у межах моніторингових створів, то вони також не відповідають проектним значенням. Зокрема в межах створів ПП-1 та ПП-2 вони більші за проектні у 1.5–2.5 рази. В межах створу ПП-3 площа поперечного перерізу дуже близька до проектного значення – 152.51 м^2 (проектна площа поперечного перерізу

в створі ПП-3 – 160.88 м^2). Але при цьому значення відмітки рівня дна русла в місці максимальних глибин знаходить нижче проектних значень на 0.6 м. У межах створів ПП-1 та ПП-2 значення відмітки рівня дна русла в місці максимальних глибин також є нижчими за проекті на 1.5–0.5 м відповідно. Це безумовно пов'язано з тим, що при проведені руслорегулювальних робіт було порушено проектні норми руслорегулювання та перевищено обсяги дозволеного відбору донних відкладів.

Порушення проектних норм руслорегулювання сприятиме негативному впливу на швидкісний режим потоку води та транспорт наносів. Продовження порушення проектних норм руслорегулювання може сприяти порушенню умов транспорту наносів, активізації процесів їх акумуляції та поступового замулення. Для перевірки, підтвердження або спростування висунутої гіпотези необхідні додаткові обстеження русла річки Удай в с. Дейманівка на ділянці проектного пляжу з обов'язковим вимірюванням швидкісних характеристик потоку води та гранулометричного складу донних відкладів у моніторингових і додаткових створах не менше двох разів на рік продовж 2–4 років.

Під час проведення моніторингу стану іхтіофауни на досліджуваній території був зроблений контрольний лов молоді риб, який проведений стандартною мальковою волокушею довжиною 5м в кінці липня 2021 року. У відібраній пробі виявлено 4 види риб: верховодка (*Alburnus alburnus*), краснопірка (*Scardinius erythrophthalmus*), плоскирка (*Blicca bjoerkna*), гірчак європейський (*Rhodeus amarus*). У районі майбутніх днопоглиблювальних робіт мешкає лише один вид риб, що підлягає охороні – гірчак європейський. Стосовно видів Додатку 3 Бернської конвенції вводиться обмеження на їх експлуатацію та використання засобів, які можуть призвести до знищення популяції. Присутність гірчака в пробі 2021 року, через 2 роки після початку планової діяльності, доводить стійкість його популяції та мінімальний вплив проектних робіт на її життєздатність.

Проте видове різноманіття риб, порівняно з попереднім роком, зменшилось вдвічі. Види, що не були зафіксовані – плітка (*Rutilus rutilus*), в'язь (*Leuciscus idus*), окунь річковий (*Perca fluviatilis*), щука звичайна (*Esox Lucius*) – хоч і не мають охоронного статусу, але мають важливе значення для стабільного стану екосистеми.

Їх відсутність на досліджуваній ділянці може пояснюватись порушеннями проектних норм, що вплинули на швидкість течії та акумуляцію наносів.

Отже, у ході здійснення моніторингових досліджень водних екосистем ділянки р. Удай в районі села Дейманівка Пирятинського району Полтавської області під час виконання проєкту «Розчищення та поліпшення екологічного стану ділянки р. Удай в адміністративних межах Дейманівської сільської ради Пирятинського району Полтавської області» встановлено, що відбувся незначний негативний вплив на видове різноманіття досліджуваної ділянки. Це може пояснюватись тим, що під час проведення планової діяльності відбулися порушення проектних норм руслорегулювання, а саме: перевищено обсяги дозволеного відбору донних відкладів та розширено русло річки Удай на ділянці проектного пляжу всупереч умовам проекту. Оцінити подальший вплив руслорегулюючих робіт та незапланованих порушень проектних норм на водопропускну спроможність русла, характер течії та біологічне різноманіття території стане можливим по завершенню проектних робіт.

ГЕОЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗРОШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

Зав'ялова Тетяна Василівна
ст. викл. кафедри фізичної географії і геології
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

Арапан Анастасія Павлівна
студентка спеціальності «Середня освіта (Географія)»
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

В межах Запорізької області налічується 17 зрошувальних систем загальною площею 227,4 тис. га та 13,9 тис. га, розташованих в межах «малого зрошення».

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1
СОЦІАЛЬНІ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Білогур В. Є.
Громадянська освіта студентів закладів вищої освіти як соціально-педагогічна проблема в умовах демократизації суспільства 4

Грицаєнко О. В.
Благодійна організація «Запорізький благодійний фонд «Маріам»: особливості діяльності 7

Дранік О. Л.
Підвищення взаємодії у неповних сім'ях як об'єкт соціальної роботи 9

Дрьоміна І. С.
Децентралізація в Україні та її вплив на формування нової системи соціальної роботи в громаді 11

Дрьоміна І. С., Грицаєнко О. В.
Порядок визначення потреб населення територіальної та релігійної громад у соціальних послугах 13

Ігнатюк Л. М.
Запровадження силабусу в профільних класах, як продуктивна форма взаємодії вчителя, учнів та батьків при реалізації принципів педагогіки партнерства нової української школи 16

Карпілянський А. С.
Спеціалізований стаціонарний заклад як середовище проживання для людей похилого віку 21

Малахова Ж. Д., Фурса В. О., Карпілянський А. С.
Соціально-психологічні проблеми людей похилого віку 24

Молодиченко В. В.
Ціннісні орієнтації в системі виховання молоді 27

Ніколайчук Н. А.
Значення ігрової діяльності для дітей з інвалідністю молодшого шкільного віку 34

Писанець Д. О.
Напрямки соціально-психологічної адаптації жінок після мастектомії 36

Попович С. І.
Особливості надання соціальних послуг у недержавних організаціях..... 38

Попович С. І., Татаринова С. О.
Теоретичний аспект дослідження функціонування системи соціальних послуг в Україні 41

Рябицька Т. І.
Особливості системи освіти в Ізраїлі..... 45

Фурса В. О., Дранік О. Л.
Неповна сім'я: поняття, класифікація, функції 48

Фурса В. О., Ніколайчук Н. А.
Історичні аспекти розвитку ігротерапії як методу психотерапії..... 51

Шмотолоха А. Р.
Модель розвитку професійної компетентності фахівця соціальної роботи 53

Шмотолоха А. Р., Татаринова С. О.
До проблеми формування компетентності фахівця соціальної роботи 56

СЕКЦІЯ № 2
ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Антоненко В. А.
Особливості організації і проведення уроку фізичної культури в рамках інклюзивної освіти..... 60

Антоненко Т. В.
Специфіка інклюзивної освіти на уроках англійської мови..... 61

СЕКЦІЯ № 4
ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, ЕКОЛОГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

Антонов Я. О.
Проблеми та стратегічні напрямки розвитку рибної галузі України 155

Антонов Я. О.
Напрямки розвитку рибного господарства Херсонської області 158

Барабоха Н. М.
Результати моніторингу морських ссавців у межах Приазовського національного природного парку 160

Гноєвий І. В., Бородін Ю. М., Авдєєв А. С., Панчишний М. О.
Стан і ведення мисливського господарства у Харківській області 165

Гноєвий І. В., Бородін Ю. М., Авдєєв А. С., Панчишний М. О.
Стан і ведення рибного господарства у Харківській області 168

Гноєвий І. В., Бородін Ю. М., Авдєєв А. С., Панчишний М. О.
Охорона та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, у Харківській області 169

Гноєвий І. В., Бородін Ю. М., Авдєєв А. С., Панчишний М. О.
Тваринний світ Харківської області 172

Гришко С. В., Красіна І. О., Шелудько О. М.
Сучасний стан та перспективи розвитку альтернативної енергетики Запорізької області 175

Данько К. Ю., Гарбарчук К. М., Подобайло А. В.
Моніторинг екологічного стану ділянки р. Удай біля с. Дейманівка 178

Зав'ялова Т. В., Арапан А. П.
Геоекологічні проблеми зрошуваних земель
в Запорізькій області 180

Іванова В. М., Кілімова О. А., Черкез М. А.
Еколого-хімічні властивості чорноземів звичайних території
Запорізької області 182

Клименко Т. С.
Психологічні особливості образу довкілля та сучасні методи
розвитку екологічної свідомості у підлітковому колективі 183

Куценко А. С.
Ландшафтне різноманіття РЛП «Приінгульський» 186

Куценко А. С., Сурядна Н. М.
Фауна РЛП «Приінгульський» (Миколаївська область)
та її охорона 189

Левада О. М., Прохорова Л. А.
Геоекологічні проблеми використання деградованих
та малородючих ґрунтів у Запорізькій області 192

Лисенко В. І.
Особливості бонітування мисливських угідь та його вплив
на подальшу діяльність мисливського господарства 194

Лім К. Р.
Екологічні наслідки проведення зрошування 199

Медвідь М. В.
Використання мисливської фауни ТОВ «Перемога»
Гуляпільського району Запорізької області 201

Микитинець Г. І., Сурядна Н. М.
Земноводні та плазуні нижнього Дністра
і Дністровського лиману та їх охороннний статус 204

Невмивака Б. М.
Використання мисливської фауни в умовах
ДП «Пологівське ЛМГ» Запорізької області 211

Невмивака Б. М., Медвідь М. В.
Заходи зі збереження мисливської фауни у мисливських господарствах Запорізької області 214

Непша О. В., Непша О. М.
Геоекологічні проблеми зрошення чорноземних ґрунтів у південному степу України 217

Павлюченко В. В.
Видовий склад мисливської фауни Херсонської міської організації УТМР 218

Павлюченко В. В.
Особливості використання мисливської фауни Херсонської міської організації УТМР 221

Підлісний А. П.
Оптимальні шляхи використання мисливської фауни Козельщинського ГМРП УТМР 224

Підлісний А. П.
Особливості мисливської фауни Козельщинського ГМРП УТМР 227

Прондзинська К. М. С.
Citizen science у дослідженні поширення видів на прикладі геконів (Squamata: gekkota) 230

Сивулька М. В.
Оцінка водокористування та забруднення поверхневих вод Закарпаття 238

Сивулька М. В., Строєва М. Й.
Водні ресурси та водозабезпеченість Закарпатської області України 241

Соболевська О. О.
Оцінка динаміки витрат мисливських господарств у контексті сталого господарювання 243

Усаченко С. В.
Значення оптимальної лісистості для зони степу 247

Фесенко В. І.
Результати державного екологічного контролю
на території Запорізької області в умовах
територіального реформування 248

Фесенко В. І.
Реформування державного екологічного контролю
у відповідності до європейських екологічних стандартів 252

Чумаченко О. С.
Сучасний стан природно-заповідного фонду
Херсонської області 254

Шелінговський Д. В., Дерик О. В.
Екологічні проблеми Дністровського лиману 256

СЕКЦІЯ № 5
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Єрмоленко О. В., Федоров В. В.
Вибір прикладних математичних пакетів для використання
у навчальному процесі 263

МАТЕРІАЛИ
XIV Міжнародної Інтернет-конференції

СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

25–27 січня 2022 року

м. Мелітополь

Підписано до друку 17.01.2022 р.
Формат 60x84/16. Папір офсет.
Цифровий друк. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 16,28. Наклад 300.
Замовлення № 0222-014.

Видавництво та друк: Олді+
73034, Україна, м. Херсон, вул. Паровозна, 46а
Свідоцтво ДК № 7546 від 13.12.2021 р.

Тел.: +38 (098) 559-45-45,
+38 (095) 559-45-45, +38 (093) 559-45-45
Для листування: а/с 20, м. Херсон, Україна, 73021
E-mail: office@oldiplus.ua